

פרוטוקול מס. 13/ג
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' כב' בשבט תשי"ד-26.1.54
בשעה 11.00

חברי הועדה:

משתתפים:

- מ. בנטוב - היו"ר
- י. אורי
- ב. אבניאל
- א. כהן
- ש. לביא
- ע. מימון
- י. ניצני
- ש. פרלשטיין
- ס. וילנסקה

מוזמנים:

שר המסחר והתעשייה פ. ברנשטיין

מר פלקסר - מזכיר הועדה

- סידור היום:
- א. המסך סיכום הדיון בבעיות יבוא מוצרים סוגמרים.
  - ב. המלצה בענין חוק לעדוד השקעות הון.
  - ג. סקירת שר המסחר והתעשייה בשאלת ההתיקרות.

היו"ר מ. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.
בסדר היום 3 סעיפים: א. סיכום הדיון
בבעיות יבוא מוצרים סוגמרים; ב. עלינו לקבל המלצה בענין חוק לעדוד
השקעות הון; ג. שאלת ההתיקרות שהופיעה ההצעה לסדר היום והועברה
שלינו מהכנסת.

בסעיף א' בוחרו לנו 4 הצעות, שבאחת מהן

התחלנו לדון ולא דיכמנו.

ההצעה הראשונה - בענין הספקת מוצרים
מזרחיים לצבא. דנו בענין זה ונוחכנו בקסיים שיטנם לצבא בענין זה.
על כן אני מציע לקבל את ההמלצה הבאה:

הועדה ממליצה על הקמת ועדה מיעצת, בסיתוף גורמים צבוריים, על יד אנף ההספקה של משרד הבטחון, שתעזור למשרד הבטחון להגיע למכסימום של כיסוי צרכיו במוצרים אזרחיים מתוצרת הארץ.

ל. אורלי:
אני חושב שבעניני צבא הבטיח איננה כלכלית בלבד. אני חושב שבענין זה המלצתנו צריכה להיות, סינתזת דין קדימה לצבא, אבל לא הועדה מיעצת נוספת.

ט. פרלסטין:
עניני הצבא הם ענינים סודיים, כגון מספר החיילים, מספר היחידות, ואם צריך לספק ציוד אזרחי, זה יכול להיות קשור לעמים בסודות צבאיים. על כן אינני חושב שהיה רצוי הועדה אזרחית תהיה ועדה מיעצת ליד משרד הבטחון בענין זה. מצד שני אני חושב שצריך היה רצוי להפליץ על ועדת מומחים צבאיים.

א. כהן:
יש לי ספק גם לגבי הצעתו של מר פרלסטין. אם ישנם מומחים בצבא, צריך להביח שהם עובדים באגף ההספקה. אבל יתכן שאגף ההספקה אינו בנוי על יסוד צבאי אלא על יסוד אזרחי. ואז בכלל אינני רואה איך אפשר יהיה להוציא מהסודות הסדיר בערים בני 19 שיעצו לפקידים ותיקים באגף ההספקה. הייתי אומר שלא נציע ועדה מיעצת, אבל נמצא דרך כדי למנוע מאגף ההספקה, שבגלל אי-ידיעה, או בגלל נוחיות משרדית, לקנות מוצרים הפיוצרים בארץ לחו"ל.

ט. לביא:
אני מציע, מתוך כל הספיקות והחרדות שבטעמו כאן, שבמליץ על התייעצות הצבא עם משרד המסחר והתעשייה לפני כל הזמנת מוצרים אזרחיים. כל הזמנה כזאת, צריכה להיעשות בתיאום עם מרד המסחר והתעשייה.

ע. סימון:
ברור שהועדה הזאת תמליץ על תוצרת הארץ אבל אנניודעים שיטתם מקרים שבתי-חרושת עושים מלאכתם רמיה. לכן איננו יכולים להמליץ בכל מקרה על קניית מוצרים מתוצרת הארץ בלבד. אני הייתי מציעה כי לא במליץ על קניית מוצרי תוצרת הארץ אם המוצרים אינם מאיכות גבוהה.

ט. פרלסטין:
אני מציע לוועדה לקבל את ההמלצה הבאה: הועדה ממליצה על סיתוף פעולה ותיאום בהזמנת ציוד אזרחי בין משרד הבטחון ומשרד המסחר והתעשייה.

הי"ר ט. בנטוב:
אני חושב שיש פה אי-הבנה. אני רוצה לומר מה הניע אותי להציע הצעה זו. שמענו כאן את פראט בעלים, שלמרות שיטתם כמה בתי-חרושת משוכללים בארץ, הם מסרבים לייצר אותה בעל שהצבא זקוק לה, כי לא כדאי להם הדבר, והם יודעים שהצבא מתוך חוסר ברירה - יקנה את הבעלים שהם מיצרים. אם הדבר מסתדר באופן יסיר בין בתי-חרושת והצבא, בית-חרושת פתיחם אל הצבא כאל קליאנט רגיל. אבל אם תהיה ועדה צבורית, תהיה לה אפשרות ללחוץ על הספקים ולהציג את הענין באופן צבורי. אני חושב שדבר כזה יכול רק להועיל.

פה דובר על ענין הסודיות. ועדה מיעצת זו אינה חייבת לדבר על כמות הבעלים, היא צריכה לדבר על טיב הבעלים, ואיפה להזמין. אינני רואה איפא כל סיבה להתנגדות עקרונית לוועדה זו, כי קודם כל לוועדה זו יש סמכות מיעצת בלבד, היא אינה מחייבת את הצבא. אם הצבא יחשוב שהוא חייב ללכת בדרך אחרת - ילך בדרך אחרת.

ט. פרלסטין:
לי ולחבר הכנסת אידוב כהן ישנה היעה משותפת: לשם הבטחת זכות קדימה מעשית לתוצרת הארץ בהזמנות של משרד הבטחון - ממליצה הועדה על חובת תיאום בין אגף ההספקה במשרד הבטחון לבין האגף המקביל במשרד המסחר והתעשייה, בטרם יוחלט על הזמנת ציוד אזרחי ומוצרים אזרחיים לצבא בחו"ל.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מתנגד להצעה זו מטעמי טעמים; א. אין בזה עזרה לצבא כדי להביא את הספקים לבקורת ולחץ צבורי; ב. אינני סומך על משרד המסחר והתעשייה, כי יכול להיות שיט לו שיקולים לספק את ביבואנים ולא רק את היצרנים המקומיים.

ה צ ב ע ה

הצעת היו"ר מ. בנטוב - נדחתה
ההצעה המסותפת של חברי הכנסת פרלסטין וכהן - נתקבלה

היו"ר מ. בנטוב:

אני לקטר בין רשיונות יבוא ויצוא, כידוע לכם במקרים מסויימים הגו הטורדים לתת רשיונות יבוא ליבואנים כדי שיוכלו תמורת היבוא להביא סחורות אחרות. שמענו על המקרה של יצוא מקלטי רדיו לטורקיה, שתמורתו הביאו תאנים סיובסות. אני מציע על כן לוועדה לקבל את ההמלצה הבאה:

הועדה ממליצה שיבוטל הנוהג לתת ליבואנים רשיונות להביא סחורות יבוא מחוץ למטרה לסחורות שלהם.

א. כהן:

גם המלצה זו אינה נראית לי תמיד מבטיחה את הענין. הרי הטאלה אינה רק טאלה של יבוא אלא של יצוא, כי יתכן שבלי אפשרויות מסויימות ליבוא, אין בטחון שלא להשיג את המחיר הדרוש בשביל יצוא מקלטי רדיו לתורכיה. הגש צריך להיות על רשיון היבוא, ורשיון היבוא צריך להינתן בהתאם לתכנית היבוא. אבל הקטר של היצואן עם היצואן בתורכיה אינו פסול בעיני.

ש. לביא:

אני מציע להמליץ על כך שלא יינתן רשיון יבוא ליצואן על סחורות המיוצרות בארץ.

ש. פרלסטין:

כאן מדובר על סוג של עסקים מיוחדים, שמדם בא וטוען כי אינו לייצא את הסחורה אם הוא צריך להעביר את התמורה לאוצר. הוא מציע - חלק להעביר לאוצר וחלק להביא בסחורה. הוא צריך להביא סחורה שמבטיחה לו רמת העולה על התמורה שהוא היה מקבל מן האוצר. לאסור זאת בכלל - אי אפשר. אבל אנו צריכים להמליץ בפני משרד המסחר והתעשייה, שמוצרים המיוצרים בארץ - לא יינתן עליהם רשיון יבוא.

מ. חזני:

אני מציע שהנוסח יהיה: גם רשיונות יבוא תמורת יצוא סחורות, יינתנו רק על אותן סחורות שנותנים לגבי רשיונות יבוא גם בלי יצוא.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מבין טרצון כולם הוא שבהמלצה זו יכנס תיקון, שהמלצה זו בכל אופן תחול על יבוא סחורות שהן מחוץ לגד התכנית הכללית של היבוא.

כן היתה לנו בעיה של מקרים של הצלת רכוס. בענין זה אני מציע לקבל את ההמלצה הבאה:

הועדה רואה הכרח שינהגו לגבי סחורת יבוא המתחרה בתוצרת הארץ, שמקורה הצלת רכוס מחו"ל, או יבוא עולים - כנהוג בסחורה דומה ביבוא רגיל.

הועדה מטליצה, שהממשלה תקים מסודר שיעסוק במכירת סחורות מסוג זה בחו"ל, במקרה שהיבוא שלהן לא יותר לפי הכללים הנהוגים לגבי סוגי הסחורה הנידונה.

ט. פרלמנטיון:

אינני חושב שאנו יכולים לקבל את המלצת היו"ד. סדוע האנשים מעבירים סחורה ולא מזומנים תמורת היצוא? הם אינם מסתפקים בטער הרשמי, ורוצים להרויח על ידי כך שהם סביאים סחורה ופכולים להוסיף על כך אחוז מסויים של רווח.

אני מציע שנחליט: (א) טאסור להביא סחורות בדרך זו אלא רק אם הן בגדר התכנת הכללית של היבוא; ב

ש. לביא:

בשטח זה של העברת רכוש עולים ישנה ספטרות גדולה. הספטרים מקבלים סחורות ממבריהי כ טפיים ומעבירים זאת בחור רכוש של עולים רבים ובצורה כזאת מבריה כסף. לעומת זאת ישנה עולים שבאמת מעבירים את רכושם, שהוא אינו גדול, ובהם איננו צריכים לפגוע, כי אם לא יעבירו את רכושם לא יהיה להם במה לחיות.

י. אורי:

ההצעה ביחס למשרד שיעסוק ברי-אכספורט, אינני חושב שהיא מעשית, כי אותו יהודי שיכול למכור את רכושו בחו"ל, יעזה זאת ברצון. המשרד הזה יכול לעסוק בחלופים, אבל לא יותר מזה.

היו"ר מ. בנטוב:

נכון שפה יש בעיה של הצלת רכוש עולים או רכוש אחר. אבל אתם צריכים לקחת בחשבון שהעולה דואג לא רק להצלת הרכוש שלו, אלא הוא רוצה את מכסימום התמורה, וזה טבעי. אבל יחד עם זאת אינני חושב שיהיה זה נכון, גם מבחינת הפרט וגם מבחינת הכלכלה הלאומית, שאם אנו בוחנים רשיון יבוא, שאדם יקבל את מכסימום התמורה על חשבון זה שביח"ר בארץ יסגר ויפטר את פועליו. הבעיה איננה ברירה בין הצלה בכלל ובין אי-הצלה בכלל. הברירה היא של תמורת ההצלה. לכן אני אומר, שזו בעצם אותה החלטה בצורה אחרת על רי-אכספורט של סחורה מוגמרת.

ש. לביא:

אבל גם פה יש להבדיל בין סחורה בכמות קטנה ובין סחורות ב כומיות גדולות.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מוכן לקבל זאת.

ב. אבניאל:

במידה שזה מוגבל בסכום מחקבל על הדעת ובאופן חד פעמי, לא צריכה להיות עינינו צרה אם יבחר במוצרים שיכניסו לו יותר.

היו"ר מ. בנטוב:

נפסיק עכשו את ה דיון בסעיף זה, ונחזור אליו בסוף הישיבה.

ועתה נשמע את הרצאתו של שר המסחר והתעשייה. אדוני, שר המסחר והתעשייה, הכנסת הבעירה לנו לדיון הצעה שהוגשה לסדר היום על בעיות ה התיקרות. אני מניח שהצעה שלשאלה זו ישנם כמה אספקטים. אנו שמענו מדי פעם על הכרזות על מגמה לייצב את המחירית. נדמה לי שזו היתה אחת מהנחות היסוד של מדיניות הממשלה והמטרדים השונים. בכל זאת אנו עדין שבשנה האחרונה, כמעט לא עבר חודש שבו האינדקס לא עלה בכמה נקודות.

אנו היינו רוצים לד עת מה הן הטיבות העקריות להתיקרות זו, האם זו התיקרות כלכלית, אינפלציונית, או שזו התיקרות פיסקלית; מה הם הסיכויים לייצוב המחירית ומה הן תכניות

הממשלה לעמוד בפרץ בענייני אלה. אני מניח שנצטרך לשמוע גם את שר האוצר שיש לו נגיעה בבעיות אלו.

שר המסחר והתעשייה פ. ברנשטיין: מטבע הדברים בעיה זו העטיקה אותנו הרבה, ולא בלבד מבחינת ההתיקרות, אבל ההתיקרות פירושה גם - ירידה ערך הכסף, ובייחוד עם הירידה היא ממוטכת וחמורה, אז אנו מקבלים כתוצאה את כל הדוטלוקציות, שעכשו המסק שלנו טובל מהן; בייחוד גופים צעירים מחקשים יותר ויותר לכסות את תקציביהם, ובסיס לקולוציה כמעט שאין. ההלוואות מוסדרות בכסף מוזל, ובייחוד תהליך זה של ירידת ערך הכסף, שעל פי רוב קוהאית לן אינפלאציה - הטוי לא כל כך נכון - פירושו - הפקעה ללא כל חוק, בייחוד של כספי החסכונות; זאת אומרת, כל מי שמחזיק לא נכסיה אלא מזומנים או אגרות חוב, אלה מסלמים את החשבון, ואני מוכרח להגיד לדאגוני, שאפילו המדינה אינה מקבלת את החלק העיקרי של ההפסד בחור רוח, וזה הולך לכל מיני כיוונים אחרים.

ובכן - תהליך מאד קשה ומזיק ובלתי רצוי. ערך הכסף שלנו ירד מאז 1940 עד החלק ה-20-15 ממה שהיה פעם, ומה לפחות 2/3 מאז קיום המדינה. או נאמר כך: מה זו לירה? - זה טכום שבו אפשר לקנות כיום מה שקנו פעם, בשנת 1940, בשילינג.

א. כהן: גם הדולר ירד.

שר המסחר והתעשייה פ. ברנשטיין: אבל יש הבדל גדול בממדים. הדולר ירד במשך אותו זמן עד בערך קצת יותר ממחצית ערכו; זאת אומרת, שהאינדקס של כוח הקניה של הדולר כיום עומד בערך ב-180. והתוצאות ההרסניות הן לאין ערוך יותר גדולות, כאשר הירידה מגיעה לממדים כמו אצלנו.

ובכן, מלכתחילה כוונתנו הייתה לעצור את התהליך הזה ולהגיע לידי ייצור המחירים. פירוש הדבר - ייצוב ערך הכסף; פירוש הדבר - ייצור השער, שער המטבע הזר, בכדי להעמיד את המסק מחדש על איזה בסיס מוניטרי איתן. ה איזה קשיים נחקלנו?

וכאן אני בא לשאלת ההתיקרות: בתחילה ההתיקרות נבעה מאי-התאמה בין ההיצע והביקוש; זאת אומרת, הביקוש עלה בהרבה על ההיצע. היה מחסור בנרבה מצרכים, ואי התאמה כזאת, כמוכר, גורמת לעליית מחירים, זוהי אחת התופעות המקובלות והרגילות ביותר, ובכדי למנוע את האפקט הזה מקיימים את הפיקוחים. הפיקוח צריך לשמור על המחיר הקיים, למרות העובדה שהביקוש עולה כל כך על ההיצע, ואם קביעת מחירי מכסיפות בלבד אינה מספיקה, מכניסים גם את הקצוב בכדי להבטיח זאת. אמצעים אלה, גם ב ארצות אחרות, לא יכלו למנוע בכל זאת עליית מחירים. אבל היה הפרש גדול בקצב ובממדים.

אצלנו פיקוח זה לגמרי לא הצליח, גם בזמנים שהוא קוויים באורה חמורה ביותר. היו אפילו מערכות שלמות של המטרה, וכל זה לא נתן את האפקט הדרוש, ואינני רוצה להכנס עכשו לסיבות, מדוע לא. אני קובע את ה עובדה. ובכן, היה גורם זה ל אי-התאמה בין הביקוש וההיצע, אבל גורם זה לא פעל בכיוון ההתיקרות בשנה שעברה. התיקרות זו נבעה ב-80-85-90 אחוז...

א. וילנסקה: באיזה זמן?

שר המסחר והתעשייה: נאמר - מראשית 1953. וגם יותר הנתונים, שאמסור פה חלילה על התקופה של השנה הזאת, 1953.

בתקופה זו עלה האינכס ב-29 נקודות, מאז הראשון בינואר 1953 עד סוף השנה. בתזכיר המונח לפני כחוב, כי האינדקס עלה בין דצמבר 1952 לנובמבר 1953 ב-29 נקודות.

"אני מניח - כותב ד"ר יפה, הפקיד

המסונה על עניני המחירים - כי 22 נקודות בערך נבעו מעליות במחירי המזון. יש לסער כי עליות ישירות של סערים ומכס גרמו ל-50 אחוז מספרי זה. היתר - תוספות להוצאות ייצור שנבעו מזה.

מדוע העלינו את מחירי מצרכי המזון ומצרכים אחרים? - בשנה שעברה תהליך זה היה כבר במלוא תנפפתו, אם כי אז קראו לזה לא תמיד מכס ובלו אלא קרן השוואה, וכל העלאות הללו נבעו מהצורך הפיסקלי להגדיל את הכנסות האוצר, ותהליך זה נמשך גם השנה, אמנם בקצב קצת פחות מהיר, אבל עדיין נמשך. תהליך זה קבל צורות שונות: העלאת מכס, העלאת בלו, העלאת מחירים של מצרכים שהממשלה קונה ומוכרת.

אני מצטט עכשו מהמסמכים הנמצאים אתי, ואשר אני מוכן להעמידם לרשות הועדה. במסמך אחד מפורטים המחירים של הלחם האחיד; ביסקוויט, בשר קפוא ועוד ב-31.12.52 וב-30.11.53. ההפרש הוא בפרוטות, העליה באינדקס נבעה מסנוי סער ומכס. מספריים אלה תראו כמה גדולות היו העלאות הללו לגבי מצרכים אחרים. כן ניסה להבדיל בין הוצאות הייצור וגורמים אחרים.

בהמשך המסמך הוא מציין שחרורים מפיקוח שהביאו לידי העלאת מחירים: סודה, גזוז, גלידה, תפ"א, בננות. לעומת זאת השחרורים מפיקוח בשטח התעסיה, כמעט שלא הביאו לידי עליות, אם כי בסעת השחרור "קנינו" אותו מהאוצר על ידי תוספת מחיר לחמרי גלם. אבל זה כמעט ולא השפיע על המחיר בטוק.

אני מעמיד לרשות הועדה את כל החמר הזה. ובתור מסקנה אני רוצה לומר מלים מספר: למעשה הלכה הממשלה, ובמידה מסוימת גם בשנה האחרונה, בדרך של כיסוי חלק מהוצאותיה גם בתקציב הרגיל וגם בתקציב הפיתוח, מהעלאת מחירים בצורות שונות - בצורת מכס ובלו, ועד לפני שנה גם בצורת קרן השוואה, - את הסעיף הזה בינתיים בטלו לגמרי - וגם על ידי העלאת ישירה של מחירי המצרכים שהממשלה קונה ומוכרת. התהליך הזה אופטר על ידי כך שחלק גדול של המצרכים הבאים מחו"ל, שצריך לסלם או לפחות לחשב אותם לפי הסער הרשמי - והיות ואנחנו עסיבנו דוולואציות שונות במשך השנים האחרונות מאש ההכרזה על המדיניות הכלכלית החדשה כאשר הממשלה הנהיגה 3 סערים שכבר אז לא היו כל כך ריאליסטיים, עד שהעלאות המחירים קבלה צורה של העברה מסער לשער, והעובדה היא, שחלק מהמצרכים שאנו מוכרים עד היום הזה, נמכר בסער יותר נמוך מ-1,80 ל"י שעכשו צריך להיות סער הייצוא. זה חל בראש וראשונה על מזון, חיטה, שמנים, סוכר וגם במובן ידוע על דלק. מדוע אני אומר "במובן ידוע"? - כי פה ישנו ויכוח תיאורטי מענין מאוד. אם אנו לוקחים את המחירים שקונסמנט מסלם בעד הללק, אנו מוכרים את הדלק בפריסט לא של 1,80 ל"י אלא 2,5 לירות. זה הממוצע בין מחיר הבנזין ומחיר המזון. אבל אומרים: בזה כלול מכס ובלו, כפי שמטילים בכל מדינה על מצרך זה, ואנו צריכים להתחשב לא במחיר הסופי שהצרכן מסלם, אלא במחיר אחרי הניכוי של המסים הללו. ואז, אמנם, אנו מוכרים את הדלק באופן ממוצע לפי סער של 1,20 ל"י.

אלה הם מסי עקיפין שהם פחות גבוהים מאשר אלה המוטלים על מזוט, אבל הרבה יותר גבוהים בשביל בנזין, אם כי צריך להגיד שאצלנו מחיר הבנזין עוד נמוך מאשר ברוב הארצות, כי כל הארצות מטילות מסי די כבדים על בנזין, מניסקים שונים, אבל זה אינו מענין אותנו. הענין התחיל למעשה בחו"ל, כאשר התחילה ההתחרות בין הרכבת ובין המכונית, ואז טענו, שהרכבת אינה יכולה להתחרות, כי המכונית משתמשת בדרכים שהמדינה, במיין להם הוצאות על ספלה, ואז אמרנו שצריך להטיל מס מתאים על דלק בכדי שזה יסמט מעין מסקל נגדי.

אצלנו לא זה היה הנימוק, כי אצלנו בעיית ההתחרות אינה קיימת באותה צורה. על כל פנים, זה מה שהיה בשנה שעברה, ואתם יכולים ללמוד זאת, לחקור זאת ולהתעמק בזה. אבל זה כבר לא מטנה, זה כבר עבר.

הבעיה לגבי הועדה הזאת היא, לדעתי, ביחס
למה שיהיה בעתיד. ופה אנו נכנסים למעשה לדיון על התקציב שיופיע בעוד
זמן קצר לכנסת, וכפי שהיו"ר אמר בצדק, בענין זה יש חלק גדול לטר
האוצר, ובודאי טוב יהיה אם הועדה תסמע אותו. במידה שיש לי להציע,
הייתי מציע שהדיון על התקציב לא יהיה בוועדת הכספים בלבד. אבל זו שאלה
של הכנסת. אבל הדברים האלה קטורים קטר יסיר והדוק בבעיית התקציב, כי
הרעיון של האוצר בהצעה הראשונה של התקציב היה - למצוא סכומים נוספים
על ידי העלאת נוספת של אותם מצרכים שאנו עוד מוכרים אותם בסער מוזל,
כמו: חיטה, סמנים, דלק וסוכר, כי אמרו: איננו יכולים לאורך ימים
לתת את הסובסידיה הזאת לצרכן, ואינני רוצה עכשו להכנס לשאלה המסובכת
שלמעשה אנו מקבלים חלק מהמצרכים האלה חנם, לא רק החמאה, אלא גם כל
מה שאנו קונים בכספי המענק.

אבל היום ואנו שואפים להסתחרר מהצורך לקבל
תמיכות כאלה, ואנו כבר נמצאים בדרך^{היא} כמובן אנו צריכים להתחשב באפשרות
שבסנה הבאה לא נקבל, או נקבל הרבה פחות, והסנה נקבל ב-20 מליון
לירות פחות ממה שקבלנו בסנה שעברה, ובכל זאת אנו חושבים שעוד נוכל
לחסוך מהמליונים האלה כ-15-20 מליון כדי לשלם חובת. ועובדה היא,
סמיולי עד נובמבר לא קבלנו אף פרוטה מהמענק, והסדינה לא הרגישה בזה.
חל שנוי לסובה. אבל אינני יכול להגיד, שאנו כבר הגענו לידי כך שאנו
לגמרי יכולים לוותר על זה, במיוחד מפני שאנו ניצלנו את הכספים האלה
כדי להגביר את המלאי הנמצא במדינה. לזה ישנם כמה וכמה יתרונות, אבל
בראש וראשונה יתרון בטחוני.

כשאני נכנסתי לתפקידי היה במדינה מלאי
של חיטה לסבועים, וברגע מסויים לפחות מסבוע. היום יש לנו במדינה מלאי
של חיטה ל-4 חדשים. ואותו דבר ביחס למצרכים חיוניים אחרים, אם כי לא
לגמרי באותה מידה. אבל אנו מתחשבים, כמובן, באפשרות שבסנה הבאה
נקבל פחות, ואולי לגמרי לא, אינני יודע. בינתים זה מלאי מעודד יותר.

גם הייצור המקומי גדל בהרבה. מצטי החקלאות
מקוים שהסנה נכסה כמעט את כל צרכי המספוא.

זה מוגזם במקצת. י. אורי:

שר הסחר והתעשייה פ. ברנסטין: על כל פנים, ישנה התקדמות גדולה, ועל
זה אין חולקים. ער כדי כך שלדעתי, איני
מפריז אם אני אומר, שאנו נמצאים בדרך ובקצב לא כל כך איטי, להסתחררות
מהצורך לקבל עזרה זו. אבל בינתים כל התקוות הללו - ולא רק תקוות, בט
כבר עובדות - אינן מונעות מאתנו לתת את הסובסידיה הזאת, וישנה דעה -
וזוהי גם דעתי; ועכשו אינני מדבר בשם הממשלה, אני מביע דעה פרטית -
כי הענין נמצא עוד בויכוח - צריך להמשיך במתן הסובסידיות.

מה גובה הסובסידיה? א. וילנסקה:

שר הסחר והתעשייה פ. ברנסטין: במספרים שה לא כל כך קל לחשב, אבל אנו
נותנים חיטה לפי סער של לירה דולר, אולי
קצת יותר, מאחר שהמחירים בסוק העולמי ירדו במקצת.

אנו נותנים סובסידיה בכסף לחלב, ופה יש
ויכוח אם נותנים את הסובסידיה ליצרן או לצרכן, זה לא כל כך קל לקבוע,
אבל סובסידיה זו מגיעה ל-5 מליון לירות בשנה. אנו היינו צריכים למכור
חיטה לפי סער של 1,80 לירה, ומוכרים לפי סער של לירה דולר. זאת אומרת,
שלפי הסער הרשמי נו נותנים סובסידיה של 800 פרוטות. אותו דבר ביחס
לדלק, לסמנים וסוכר. גם את הסוכר אנו נותנים לאוכלוסיה לפי סער של לירה-
דולר. את הסוכר שלנו אנו נותנים לתעשייה ובמחיר הרבה יותר גבוה, לדעתי -
יותר מדי גבוה. אבל זה נעשה בכדי להתאים את המחיר של הסוכר התעשייתי
למחיר של הסוכר שאנו מתחילים לייצר.

בענין זה מתנהל עכשו ויכוח גדול עם משרדו של גאס, ואלה סקרובים לענין, יודעים על כך. הוא טוען שאפשר להוריד את המחיר בהרבה מבלי לפגוע בהכנסה של היצרן.

על מה מתנהל הויכוח עם מר גאס?

א. וילנסקה:

ער המסחר והתעשייה פ. ברנסטין: כאשר הוגשה לנו הצעה להקים שני בתי-לסוכר, אחד בעפולה שטעם המסביר המלכודי ואחד ברמת גן על ידי "עסיס", התעוררה השאלה - אם אפשר לייצר בארץ סוכר על בסיס פחות או יותר כלכלי; זאת אומרת - אם המחירים לא יהיו כל כך גבוהים שיהיו למעלה מהמחיר של הסוק העולמי, ואז אין הצדקה כלכלית לעשות זאת. מטום כך הבאנו את ההצעות הללו לבדיקה בפני ועדה בראשותו של גאס, וועדה זו באה לידי מסקנה, שהדבר כדאי, והם עשו כל מיני חסובים כיצד לדעתם, אפשר להוזיל בהרבה את הייצור. ישנן הצעות טכניות, שאינני בקיא בהן כל כך, כדי להגיע לכך. והם טוענים שאחד הדברים העיקריים הוא, שביח התרושת לא יהיה רחוק ממקום גדול הסלק. הם חושבים את הדבר לאפשרי ורשום כך אשרנו הצעות אלו וניגשים כבר לבצוע.

אנו העלינו בתחילה את מחיר הסוכר, כי חשבנו שזה בערך המחיר שלפיו אפשר לייצר את הסוכר בארץ. עכשו מתברר שהמחיר יהיה הרבה יותר נמוך, וכנראה שאנו נוריד את מחיר הסוכר התעשייתי. אך על כך עדיין אין החלטה.

מה שרציתי להדגיש הוא, שאנו עומדים גם בקשר לתקציב בפני השאלה: אם נעלה את המחירים האלה, או לגמרי לפי ההפרש בין השער של לירה-דולר לבין השער של 1,80 ל"י דולר, או באופן חלקי, - או בכלל לא. בענין זה מתנהל עדיין הדיון בממשלה, וישנן דעות שונות. לי נראה שגם האוצר נוטה עכשו לדעת, שלא צריך להעלות את המחירים האלה. אבל, כמובן, האלטרנטיבה תהיה - כיצד לסצוא את ההכנסות הנוספות ממקורות אחרים, ובמיוחד ממסים ישירים, מפני שכל המסים הבלתי ישירים מעלים את המחירים.

אינני מציע להכנס עכשו יחד אתכם לויכוח

זה, מפני שהוא בודאי יתנהל בקשר עם התקציב, ועוד אינני יכול להגיד ברוב זה מה תהיינה ההצעות הסופיות של הממשלה בקשר עם התקציב, היקפו וכיסוי ההוצאות. אבל היות ונקודת-ההסוצא של דיוננו היתה ההתיקרות, רציתי לומר מצדי כי אני חושב, שצריך כמעט בכל מחיר לעצור את התהליך הזה, והמחיר יכול להיות די יקר. אם אנו מעמידים תקציב מסויים עם הוצאות בסכום X והכנסות משוערות, בלי העלאות מחירים, שמכסות את כל ההוצאות, אם איננו רוצים להעלות מחירים בכדי טוב לכסות הוצאות - וזה אמצעי ספזקפ, כי האוצר צריך להחזיר מחצית העלאת בצורה של תוספת יוקר, חוץ מההוצאות השליליות האחרות - אנו מוכרחים ללכת באחת משהי הדרכים: או להוריד את ההוצאות, כלומר - לקצץ, ואיט עוד אינו יודע כמה לקצץ. פה יש שטחים ברורים במידה מסדובר על התקציב הרגיל: שירותים, חנוך - מי רוצה לקצץ? צבא - מי יכול לקצץ? בריאות - מי רוצה או יכול לקצץ? וכל אלה הם סכומים גדולים. אולם ישנה אדמיניסטרציה ואפשר להגיד כי הממשלה יכולה לעבוד בפחות פקידים, ואני אינני אומר שלא. במסרדי בלבד פוטרנו 1500 פקידים; כשנכנסתי למשרד היו בו 3000 פקידים, ואילו כיום ישנם בו - 1500 פקידים, ועוד אינני בטוח שאי אפשר לקצץ עוד במסהו. אבל את האנשים האלה גם כן מוציאים החוצה וגם צריכים לסצוא פרנסה אחרת, וזה גם כן לא פשוט, אם כי הרושם שלי הוא כי חלק גדול יסתדר במקומות פרנסה אחרים. אבל, על כל פנים, עד שאפשר יהיה טוב להתחיל במבצע יעול, ספי שהסר לבון עשה לפני שנה, זה תהליך שלא יספיע על התקציב הזה שאנו רוצים להגיש בעוד כמה שבועות.

אם כן, אפשר לקצץ, אבל השאלה - כמה לקצץ. אם לא בתקציב הסופי, הרגיל - בתקציב הפיתוח, וכמובן שאיט אינו רוצה

בזה, אם כי הסומחים שלנו חושבים שבתקציב הפיתוח אפשר לקצץ מבלי לפגוע במטהו מעטם פיתוח. מכל זוהי גם כן שאלה שעכטו אינני רוצה להעמיד לדיון, כי גם בענין זה עדיין אין הצעות סוגדרות. אבל אם אני ממרתי, שיהיה צורך לשלם מחיר, הרי פירוט הדבר שזה צריך להיות או בקיצוצים, איזה אינני יודע, אבל זה מחיר - או בהכנסות נוספות של מסים ישירים; איזה, עוד אינני יכול להגיד. אבל אין שהוא צריך לשלם זאת. מסוים כך ממרתי שנצטרך לשלם מחיר.

היו"ר ס. בנטוב:

היום נשאל רק שאלות קצרות, כי עלינו לחזור עוד לסעיף הקודם, ובישיבה הבאה נטמע את שר האוצר, ואחר כך נחליט על צורת הדיון.

א. כהן:

בסטדיה זו של הדברי, נראה לי שאפשר לשאול רק שאלות טכניות, כי לגבי הפתרונות והמדיניות של הממשלה, אמר לנו שר המסחר והתעשייה הכל מה שאפשר היה לוטר ברבע זה, ואני מפקפק אם יהיה לו הרבה מה לוטר יותר גם בשלב הבא.

אני רציתי לשאול כמה שאלות טכניות: א. האם שיטת הסובסידיות כשלעצמה - שאני מצדד בה - אינה כרוכה בהוצאת סכומים חשובים לסנגגון וסדורים שיט בהם מסוים הוצאות חשובות?

ב. כאשר השר שהוא נוטה למסים ישירים, מכיוון שמסי עקיפין הם גורם לעליית מחירים, וכל מה שהוא מעוניין זה ייצוב המחירים - האם הוא מתכוון להעלות המסים או להגברת הגביה של המסים הקיימים?

ג. מה דעת הממשלה על העלאת מסים אוטומטית לצריכה לבוא בעקב עליית השערים, ואם העלאת זו תבוא כבר בשנה זו או שיש לצפות לה רק בסוף השנה?

ד. השר אמר, שלאחר הסרת הפיקוח אין לו אינפורמציה על תנודות המחירים בטוק. האם זה בכון שמשרד המסחר והתעשייה לא יעקוב אחרי התפתחות המחירים, אם גם אין לו פיקוח על הסצרכים?

ה. האם שר המסחר והתעשייה סבור שיש מקום למבצע יעול, מפילו אם לא יתן תוצאות מידיים?

י. אורי:

בארץ ישנה התמרמרות רבה מאד על עליית המחירים. ישנם מצרכים שמחיריהם עלו באחוזים רבים לעומת שנת 1948 וזה בהשוואת לשכר מסוצע של יום עבודה. הייתי רוצה לדעת, אם הממשלה עוסקת בזה, אם היא יודעת זאת.

אני שומע מתיירים רבים שבטבילת ישראל היא הארץ הזולה ביותר. הייתי רוצה לדעת באיזו מידה זה נכון.

אשר לסובסידיות, הייתי רוצה לדעת אם יש בממשלה סגמה ברורה ביחס לסובסידיות.

הייתי רוצה לדעת, אם אין מחשבה להקפיא את האינדקס, כי אני חאה בהאגה חמורה ענין זה של העלאת האינדקס שאין לו סוף.

כיום יש הפקרות איומה בטוק, ויש הבדלים גדולים במחירים בין חנות אחת לשניה. גם המחיר שנמצא בחלון הראוה אינו המחיר הנכון. בזמנו היה פיקוח על מחירים אלה, מדוע זה איננו כעת?

ב. אבניאל:

אסתפק בטלוש שאלות: א. מה הן ההוצאות בסכום מוחלט במטבע זר שהמדינה הוציאה על סל המזונות לפי האינדקס הנוכחי, הן במישרין והן בעקיפין? ואותה שאלה ביחס לארון הלבוס.

ב. לפי הרכב סל המזונות הזה, בשנה

האחרונה, אני מעוניין לדעת: כמה קבל האוצר על ידי העלאות השונות שהוא גרס להן לפי שינוי השערים, או הגדלת מסי העקיפין בסכום גלובלי, ומהו הסכום הגלובלי שעלו הוצאות החזקת שירותי המדינה, כתוצאה מכך?

ג. נניח ששר המסחר והתעשייה יבחר מתוך

סל המזונות, שלפיו אנו קובעים היום את האינדקס, 6-7 מצרכים עיקריים, ואני משאיר זאת להחלטתו - לדידי זה: בשר, ביצים, סוכר ושמן - בכמות קצובה כפי שזה נקבע באינדקס - מה זה צריך לעלות למדינה, אם ניתן זאת במחיר מוקפא ובכמות מוקצבת. אני שואל את השאלה הזאת במטבע זר ולא בלירות ישראליות.

ע. מיסון:

לי נראה שלמרות העליות במחירים, ולמרות התלונות הרבות, רמת החיים לא ירדה.

לי נראה שכל העלאת מחירים גורמת להגהלת הרווחים, ומורידה בדרך כלל את מוסר האדם בארץ הזאת. אני רוצה לדעת, מהו הגורם לכך?

יחד עם זאת ברצוני לדעת אם האינדקס

מדביק את העלאות המחירים?

א. וילנסקה:

שאלה ראשונה ביחס למסי עקיפין. השר

הסביר שהטלת מסי עקיפין על מוצרים גורמת

להתיקרות. אני רוצה לשאול: האם ובכמה עלתה הטלת מסי העקיפין בשנת 1953 על מה שהוחלט בתקציב שהוגש לכנסת במרץ 1953?

השאלה השנייה בעניין גובה המחירים -

מהו ססקל הרווח של המעביר במחיר המוצר?

שר המסחר והתעשייה אמר שהורדת ערך הלירה

היא אחד הגורמים החשובים להתיקרות. ברצוני לשאול - מה לפי דעתו של

שר המסחר והתעשייה הניע את הממשלה להסכים להורדת ערך הלירה הישראלית לעומת הדולר?

היו"ר ס. בנטוב:

שר המסחר והתעשייה אמר ש-29 נקודות

בערך 50 אחוז העלאה באה מטעמים פיסקליים

הייתי רוצה לדעת - כמה זה בסכום מבסלוסי לגבי השנה הקודמת? כלומר,

כמה זה הכניס לאוצר?

שר המסחר והתעשייה פ. כרנשטיין: את השאלה הזו וכן את השאלות של סר

אבניאל אבקס להגיש לי בכתב כדי שבמסדר

נוכל לעשות את החשובים ולהסציא לכס את המספרים. גם על השאלה - מהו

הסכום הכולל של הסובסידיות שנתנו - אינני יכול להשיב עכשו.

מה שנוגע למסים ישירים, אני לא באתי

כהצאות - וזה גם איננו תפקידי - אבל הבעיה היא בראש וראשונה מס הכנסה.

וכאן המצב הפרדונכסלי הוא, שכל כמה שמעלים את הדרגות, משלמים פחות.

זאת אומרת - השאיפה להשתמש מתשלום מס הכנסה היא יותר גדולה במידה

שהדרגות הן יותר גבוהות.

פה קיימת בעיה - ואנו דנים בה במטשלה -

בעיית האדמיניסטרציה. עד לפני שנה האדמיניסטרציה של מס הכנסה היתה נומינלית

מאד. אני חושב, שבשנה האחרונה חלו שיפורים ניכרים, אבל אנו עדיין

רחוקים מהאדמיניסטרציה של מס הכנסה הקיימת במדיניות המאומנות במקצוע

זה כבר עשרות בשנים. גבו, לדעתי, עוד לא מקיפים את כל אלה שצריכים

לשלם מס הכנסה. לדעתי, גם המנגנון אינו מסיק בכדי לבחון את ההצהרות.

על כך עובדים עכשו באוצר, אבל זוהי בעיה קשה. לפי הכרתי, אפשר

להשיג הכנסות הרבה יותר גדולות מס הכנסה אם מורידים את הדרגות. אינני

סובר על הדרגות הגבוהות אלא על הדרגות הבינוניות. אם מישהו מרוויח

כרוסו 400 לירות לחודש, הוא צריך לשלם לפי הדרגה הקיימת כמאה לירות

לחודש, או הדחיפה לבקש דרכים כיצד לא לשלם את המס, היא גדולה. גם ענין זה עומד לויכוח בממשלה. כמובן, אפשר להנהיג עוד מסים, אבל למעשה כל המסים הישירים הם מסים מהכנסה. גם את מס הרכוש צריך לשלם מהכנסה.

לשאלת המחירים בשוק, הפיקוח וההפקרות, באופן רשמי איננו רושמים את המחירים בשוק של המצרכים שאין עליהם פיקוח. אבל המחלקה הסטטיסטית מטפלת בזה בקשר עם האינדקס, כי מספר מצרכים שאינם נמצאים בפיקוח מופיעים באינדקס, וצריך לקבוע מדי חודש בחודש מה הן תנודות המחירים. חוץ מזה אני עוקב באופן בלתי רשמי אחרי תנודות המחירים, כפי שאני עוקב גם אחרי התנודות בשער הדולר, כי חשוב לדעת דברים אלה. ויש ביני והין המחלקה הסטטיסטית ויכוח על כך - כיצד קובעים את המחירים בשוק החפשי של המצרכים הנמצאים באינדקס ומספיעים על האינדקס. האינדקס עצמו זוהי תורה, שאני חושב שמעטים חדרו לתוכה.

לעיתים יש לי הרושם, שלפעמים האינדקס

אינו משיג את ההתיקרות, ומצד שני הוא מראה עליות שאינני מבין אותן; למשל: בדצמבר אומרים לי שהאינדקס יעלה ב-3 נקודות, בגלל התיקרות הערוכות, דבר שאינני יכול להבין. ברור שבדצמבר אין יוקות והמחירים צריכים להיות גבוהים. כיצד זה יכול להשפיע על האינדקס? עוררתי שאלה זו לא פעם ויש המודים שישנם הרבה ספקות ביחס לשאלה - באיזו מידה האינדקס באמת מציין באופן פחות או יותר מדויק את תנודות המחירים, אבל אומרים לי כי מוטב להשאיר את האינדקס כפי שהוא, כי אם רוצים לשנותו זה ענין של שנתים.

מה שנוגע לפיקוח והפקרות, פה מדברים

על סוג אחד של הפקרות ולמעשה יש סוג שני. על פי רוב מדברים על הפקרות עם מתכוונים לעובדה שמצרך נמצא עדיין בפיקוח ובכל זאת מוכרים אותו בשוק באופן חפשי. ויש הפקרות מסוג אחר, שיש הבדל במחירים בין חנות לחנות. מה שנוגע לבעיה הראשונה, היא באמת מעסיקה אותנו לא מעט. אבל הנסיון בארצות אחרות, כמו באנגליה, איפה שהפיקוח פעל באופן יחסי באופן הרבה יותר פעיל מאשר פה, מוכיח כי בזמן שעוברים מפיקוח לחיסול הדרגתי של פיקוח, תמיד נוצר מצב שהפיקוחים נעשים במידה מסויימת לפיקטיביים, וכנראה אין מנוס מזה, משום כך אנו משתדלים לחסל את הפיקוחים במידה שאין סכנה שזה יעלה את המחירים.

שאלה זו עומדת היום במיוחד ביחס ללול.

כאן ישנו מצב כזה, כפי שאומרים לי, שכ-25% של התוצרת מוכרים באופן חפשי, ומקבלים היחס בעד כל ביצה, בדמה לי, 13 גרוש, בשעה שהמחיר הרשמי הוא 8,5 גרוש הביצה. אבל השאלה העומדת כיום היא, אם אנו נשחרר לפי דרישת היצרנים את הלול, - מה יהיה מחיר הביצה. ובכן, חל שנוי מענין. עד לפני חודש חלקנו רק 3 ביצים לנפש לשבוע. ואני קצת התפלאתי מדוע לא יותר. התברר שמתוך הנחה שנשחרר את ענף הלול מפיקוח עצרו קצת את הספקת הביצים, והיות והתברר שבזמני לפני פסח לא נשחרר, כבר עכשו יש היצע כזה שאנו מחלקים השבוע 5 ביצים, וכתוצאה מזה ירד המחיר בשוק החפשי. כפי שמסורים, מחיר הביצה כיום הוא 11 גרוש, עד שיש לי תקוה שאם ההיצע יגדל בקצב כזה והיקף כזה, נוכל לשחרר את הלול והמחירים יטארו כפי שהיו המחירים הרשמיים. אבל בטחון בזה אין לי, ושוהי השאלה ביחס לשחרור מצרך מפיקוח.

אם אצט במ לחנוך ודורשים בעד אותו מצרך

יותר מאשר בחנות שניה, אני קונה בחנות השניה. אבל לדבר אחד אני מסכים, עד לפני זמן קצר ציינו את המחירים בחלונות, וגזמן האחרון אני רואה שאפילו את המחירים כבר אינם מציינים. אני חושב שאנו צריכים לעמוד על כך שהמחירים יהיו מצויינים על המצרכים. אבל זה עוד אינו מבטיחים שבחנות המחירים לא יהיו אחרים. בכלל כל השאלה של מחירים קבועים, גם בחו"ל זה במשך זמן רב, עד שהקמנו אים הסתגלו לזה שיטנו רק מחיר אחד, ואין צורך לעמוד על המסך עם הקונה. ואני מצטער להגיד שהצבור שלנו עדיין חושב שאין חכמה כלכלית גדולה יותר מאשר לעמוד על המסך.

מה שנוגע לשאלה, הם המחירים במרץ לתיירים

הם זולים, אני חושב שזה נכון, וזה קורה בכל מדינה שיש בה תהליך אינפלציוני או יותר נכון - ירידת ערך הכסף. כך היה בגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה

וכך היה בארפת אחרי מלחמת העולם השנייה, כי תהליך ירידת ערך הכסף והעלאת המחירים בכל זאת אינו משיג עדיין את מה שקיים בחו"ל.

אשר למבצע יעול, לא הייתי מתנגד לזה.

יתכן שצריך לעשות זאת.

אשר לשאלה, מדוע הממשלה הרשתה או הסכימה לירידת ערך הכסף - ישנם דברים, שלדאבוני, אינם תלויים בהסכמת הממשלה, זהו תהליך סטיכי, ואיננו רוצה להכנס פה לשאלה הפוליטית, אבל גם בארצות הדמוקרטיות העסקית היה אותו תהליך, ובקצב עוד יותר מהיר. אני אומר זאת, כי אני מניח שזה מקל על חברת הכנסת וילנסקה את ההבנה. ממשלה ברגע מסויים - וכך היא פה - חושבת שהיא אינה יכולה לשמן את ההוצאות הגדולות של המדינה, ועל פי רוב זה קורה בשעת מלחמה - ופה זה קרה גם בשעת מלחמה וגם בזמן העלייה ההמונית - היא מדפיסה כסף, לפי אשראי ממשלתי בלתי מכוסה; זאת אומרת, היא מוציאה שטרות מוצר ושטרי מקרקעים, ובמידה שנכנס לשוק יותר כסף בהשוואה לכמות המצרכים הנמצאים, נוצר מצב שרודף יותר כסף אחרי כמות יותר קטנה של מצרכים, ואז המחירים עולים.

אני התכוונתי ליחס של הלירה לדולר.

א. וילנסקה:

שר המסחר והתעשייה פ. ברנסטין: בעקיפין התוצאה היא זו, שמעריכים פחות את ערך הלירה שלנו לעומת מטבע החוץ בין שזה דולר או רובל או לי"ש, ובתהליך אינפלציוני כזה צריך יותר לירות בכדי לרכוש דולר אחד מאשר בזמנים אחרים.

היו"ר ס. בנטוב: אני מודה לשר המסחר והתעשייה. נגיש לו את השאלות בכתב, ואני מציע שבאחת הישיבות הקרובות נתרמה שוב כדי לסכם את הויכוח.

אנו חוזרים לסעיף הראשון - סיכום הדיון בבעיות יבוא מוצרים מוגמרים. אני נטיתי לסכם את שתי ההצעות, שהמסקנו את הדיון בהן, ברוח הדברים שנאמרו כאן, ואני מניח שאפשר לקבל אותן פה אחד ההצעה הראשונה היא: הועדה ממליצה שינהגו הנהוג לתת ליצואנים ושיונות להביא סחורות יבוא מחו"ל כתמורה על הייצוא שלהם, אלא אם רשיונות יבוא אלה תואמים את מסגרת היבוא החיוני.

ההצעה בתקבלה

היו"ר ס. בנטוב: ההצעה השנייה היא: הועדה רואה הכרח שינהגו לבני סחורות יבוא המתחרות בתוצרת הארץ ומקורן הצלת רכוש מחו"ל או יבוא עולמי, כנהוג בסחורות דומות ביבוא רגיל. לעומת זאת על הממשלה לייעץ לכל מי שבאפשרותו להציל את רכושו על ידי יבוא כיצוד לכרונן את היבוא על ידי כך שלא יהיה נוגד את מסגרת היבוא החיוני. הועדה ממליצה שהממשלה תקים מוסד שיעסוק ברי-אכספורט של סחורות מסוג זה ומכירתן בחו"ל במקרה שהיבוא שלהן לא יותר לפי הכללים הנהוגים לגבי סוג הסחורה הנדונה.

ש. פרלסטין: אני מציע שנחליט על סעיף זה בישיבה הבאה, היות ובסילט עלינו להחליט עוד בענין ה"תקרה".

א. כהן: אני חושב שעלינו להמליץ רק על רי-אכספורט. היו"ר ס. בנטוב: אם כן אני מציע לקבל את ההמלצה הבאה: הועדה ממליצה שהממשלה תדאג לסדורים על מנת לבצע רי-אכספורט של הסחורה ומכירתה בחו"ל. ההצעה בתקבלה

היו"ר ס. בנטוב: אני מציע שנמליץ - בעקבות הצעתו של מר פורדר - על זריז הכנת החוק לעדוד השקעות הון.

הצעת היו"ר בתקבלה